



ב"ה

פרשת מצורע - חודש ניסן

## המקור ל"גֵּשֶׁר" בתורה

ידוע שכל הענינים שבעולם – מציאותם בעולם היא בגלל שיש להם שורש בקדושה וכמובן ממאמרי רבותינו ז"ל "אסתכל באורייתא וברא עלמא"<sup>[1]</sup>, "התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה"<sup>[2]</sup>, היינו, שהקב"ה ברא את העולם כפי התורה ובאופן המתאים לה, ומזה מובן שהמדובר הוא לא רק בנוגע לענינים כלליים שבעולם, אלא עוד זאת, שלא יכול להיות שום דבר בעולם אלא אם כן יש דוגמתו בתורה, ורק לאחר שיענין זה בתורה משתלשל כמה וכמה מדריגות, ובא על ידי משלים המעלימים ומסתירים, אזי יורד ומתגשם – ועד באופן של נפילה – להיות דוגמתו גם בגשמיות.

וזהו שמסופר בגמרא (במסכת שבת<sup>[3]</sup>) שרב יהודה היה במצב ש"אי בעי מיניה כל חללי דעלמא (פירוש דברים הנעשים בכל חלל העולם) הוה אמר ליה" – אף על פי שכל עסקו של רב יהודה היה בתורה בלבד, – יש אמוראים שעסקו גם בענינים נוספים, כמו שמואל שנקרא "ירחינאה" לפי שהיה בקי בסוד העיבור<sup>[4]</sup>, ואמר "לא הייתי מביט באסטרולוגים (חכמת הילוך הכוכבים ומזלות) אלא בשעה שהייתי פנוי מן התורה, אימתי, כשהייתי נכנס לבית המים"<sup>[5]</sup>, מה שאין כן רב יהודה, שכיון שהיה מחזור תלמודו כל שלושים יום<sup>[6]</sup>, לא היה לו פנאי לעסוק בענינים אחרים כלל – ואף על פי כן היה בטוח שיוכל להשיב מה שישאלו אצלו בפירוש דברים הנעשים בכל חלל העולם – כי, בכח לימוד תורתו היה מוצא את פירוש הדבר בתורה, ומשם היה ממשיך את המענה באופן ובאותיות המתאימים לעניני העולם.

וכמסופר בגמרא ששאלו אצלו "מאי טעמא עיזי מסגן ברישא והדר אימרי" (שבראש העדר מהלכים עיזים תחילה ואחר כך כבשים), והשיב, "כברייתו של עולם דברישא חשוכא והדר נהורא" (סתם עזים שחורות סתם רחלות לבנות) – היינו, שרב יהודה מצא שהענין ד"עיזי מסגן ברישא והדר אימרי" כפשוטו בגשמיות, ישנו גם כמו שהוא למעלה מסדר השתלשלות, שזהו ענין ד"ברישא חשוכא והדר נהורא" כמו שהוא לפני

הצמצום<sup>[7]</sup>, ומשם נמשך על ידי הפסק של פרסאות וצמצומים, והשתלשלות כמה וכמה מדריגות כו', עד שירד ונפל בהענין ד"עיזי מסגן ברישא והדר אימרי" כפי שהוא בעולם העשיה הגשמי.

וכן הוא בכל ענין וענין בעולם – שלא שייכת מציאותו אלא אם כן ישנה תחילה בתורה, אלא שבתורה הרי זה באופן תורני, ואחר כך נמשך למטה כל כך עד שיש צורך בחכם גדול ביותר שיוכל למצוא את השייכות וההתאמה ביניהם: מהו הנמשל ממשל זה, ומהו המשל על נמשל זה.

ובנוגע לענינו: המנהג במדינה זו, שכאשר יש יום העבודה בין שני יומי דפגרא, אזי עושים "נְשָׁר" (הנקרא בלשון המדינה: "ברידזש") – לחבר את היומי דפגרא באופן שיום העבודה מתבטל ונכלל בהיומי דפגרא.

וענין זה יש לו מקור בתורה – שממנו נשתלשל בעולם:

"בראשון בניסן התחילו הנשיאים להקריב את קרבניהם לחנוכת המזבח . . . וכל נשיא ביום שהקריב קרבנו היה יום טוב שלו. וערב פסח הוא יום טוב לכל ישראל שהיו מקריבין הפסח. ואין כאן פנוי אלא יום שלושה עשר שלא היו בו יום טוב"<sup>[8]</sup>. ואף על פי כן, כיון שיום שלושה עשר בניסן הוא בין ימים טובים, נעשה גם הוא כמו יום טוב שאין אומרים בו תחנון ואין מתענין בו.

ונוסף על דין זה, שהוא מנהג שהובא בשולחן ערוך אורח חיים – מצינו מקור לזה גם ב"הלכה למשה מסיני" שכל פחות משלשה טפחים כלבוד דמי<sup>[9]</sup> כאשר ישנם שתי מחיצות משני צדדים וביניהם מקום פנוי פחות משלשה טפחים – בטל המקום פנוי שבין שתי המחיצות להיות כמותם.

ובזה גופא יש חקירה – <sup>[10]</sup>אם דין לבוד פירושו רק שהמקום הפנוי אינו מקלקל, או שהמקום הפנוי נעשה אותו מהות כמו המחיצה שמשני הצדדים. ונפקא מינא לענין סוכה – כשיש אויר פחות משלושה טפחים בסכך: אם דין לבוד פירושו שהמקום הפנוי הוא כמו המחיצות שמשני הצדדים – יש כאן סכך כשר, מה שאין כן אם המקום הפנוי רק אינו מקלקל – אין כאן סכך כשר, אבל גם סכך פסול אין כאן, שהרי המקום הפנוי אינו מקלקל, אבל גם אינו מתקן.

ומההלכה למשה בסיני דָּדִין לבוד בנוגע למקום, נמשך גם הענין דלבוד בנוגע לזמן (כמדובר לעיל (בהמאמר

<sup>[11]</sup>) שמקום וזמן קשורים זה לזה) – שהיום הפנוי בין שני ימים טובים נחשב גם הוא כיום טוב, ומזה

נשתלשל גם במנהג העולם.

קטע משיחת יום ה' פ' בלק, י"ב תמוז, רשימת השומעים בלתי מוגה.  
תו"מ ה'תשי"ג ח"ג ע' 59.

<sup>[1]</sup> זח"ב קסא, רע"ב.

<sup>[2]</sup> ב"ר בתחלתו.

<sup>[3]</sup> עז, ב (ובפרש"י).

<sup>[4]</sup> פרש"י ב"מ פה, ב. וראה מדרש תהלים יט, א.

<sup>[5]</sup> דב"ר פ"ח, ו (הובא בתוד"ה אף – תענית ז, א).

<sup>[6]</sup> פרש"י סוף ר"ה.

<sup>[7]</sup> ראה לקו"ת מטות פו, א. סה"מ עטר"ת ס"ע שה. תרפ"א ע' קצ. תש"ח ע' 117. ועוד.

<sup>[8]</sup> שו"ע אדה"ז או"ח סתכ"ט ס"ט.

<sup>[9]</sup> עירובין ד, א-ב.

<sup>[10]</sup> ראה מרחשת ח"א סי"ז. חי' רבינו חיים הלוי על הרמב"ם הל' סוכה פ"ה הי"ט-כ. ה"מועדים בהלכה" (לרש"י זעווין) ע'

צא. וש"ב.

<sup>[11]</sup> פ"ג (לעיל ע' 23).

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד  
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו  
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,  
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה